నివేదించదగినది

భారత అత్యున్నత న్యాయస్థానం

సివిలు అప్పీలు అధికారపరిధి

సివిల్ అప్పీల్ నం.447/ 2023

యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా మరియు ఇతరులు ..... అప్పీలుదారులు

VERSUS

పరషోత్తమ్ దాస్ ..... ప్రతివాది

సహితముగా

C.A.No.457/2023 @ S.LP(C) No. 1788/2023
C.A.No.1807/2023 @ SLP(C) No. 17320/2017
C.A. No. 5327/2015
C.A.No.449/2023 @ SLP(C) No. 20721/2015
C.A.No.448/2023 @ SLP(C) No. 20499/2015
C.A.No.450/2023 @ SLP(C) No. 26617/2015
C.A.No.451/2023 @ SLP(C) No. 26568/2015
C.A.No.452/2023 @ SLP(C) No. 26620/2015
C.A.No.483/2023 @ SLP(C) No. 36386/2015
C.A.No.454/2023 @ SLP(C) No. 28101/2016
C.A.No.453/2023 @ SLP(C) No. 5111/2016
W.P.(C) No. 76/2016

తీర్పు

సంజయ్ కిషన్, న్యాయమూర్తి.

సాయుధ దళాల ట్రిబ్యునల్ చట్టం, 2007 యొక్క ముందుమాట:

1. భారత యూనియన్ లోని త్రివిధ దళాల సభ్యుల సర్వీసు వ్యవహారాలకు సంబంధించిన అనేక కేసులు చాలా కాలంగా కోర్టుల్లో పెండింగ్ లో ఉన్నాయి, అందువల్ల, కేంద్ర ప్రభుత్వం రక్షణ సిబ్బంది కోసం ఒక స్వతంత్ర న్యాయనిర్ణయ వేదికను ఏర్పాటు చేసే పనిలో నిమగ్నమైంది. 1982 లో ***లెఫ్టినెంట్ కర్నల్ ప్రీతి పాల్ సింగ్ బేడీ వర్సెస్ యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా అండ్ అదర్స్*** ((1982) 3 SCC 140) కేసులో సుప్రీంకోర్టు సర్వీస్ విషయాల్లో కనీసం ఒక న్యాయసమీక్షకు చర్యలు తీసుకోవాలని కేంద్ర ప్రభుత్వాన్ని కోరింది, 1992 లో పార్లమెంటు అంచనా కమిటీ తన 19 వ నివేదికలో ఈ విషయాన్ని కోరింది.

2. ఈ సాయుధ సేవలలో అప్పటి న్యాయ పరిపాలన వ్యవస్థ సర్వీస్ విషయాలకు సంబంధించిన ఫిర్యాదులపై చట్టబద్ధమైన ఫిర్యాదులను సమర్పించడానికి మరియు న్యాయస్థానాలు కనుగొన్న మరియు శిక్షలకు వ్యతిరేకంగా వివిధ అధికారులకు ధృవీకరణకు ముందు మరియు తరువాత పిటిషన్లను సమర్పించడానికి వీలు కల్పించింది. స్వతంత్ర సాయుధ బలగాల ట్రిబ్యునల్ స్థాపన, మూడు సేవల సభ్యులలో విశ్వాసం మరియు విశ్వాసాన్ని బలోపేతం చేయడానికి ఉద్దేశించబడింది. కోర్టు మార్షల్ తీర్పులకు వ్యతిరేకంగా చట్టపరమైన అంశాలు మరియు వాస్తవాలపై న్యాయపరమైన అప్పీలుకు వీలు కల్పించడానికి ఒక బిల్లును ప్రవేశపెట్టారు, ఇది లేకపోవడం ఈ న్యాయస్థానం నుండి ప్రతికూల వ్యాఖ్యలకు దారితీసింది. చివరకు బిల్లు ఆమోదం పొందిన తరువాత, సాయుధ దళాల ట్రిబ్యునల్ చట్టం, 2007, (ఇకపై దీనిని

'పేర్కొన్న చట్టం' అని పిలుస్తారు) 15.06.2008 నుండి అమల్లోకి వచ్చింది మరియు తరువాత కొన్ని సవరణలు జరిగాయి.

<u>న్యాయపరమైన చిక్కులు:</u>

3. ఈ చట్టం అమల్లోకి వచ్చినప్పుడు, దాని అమలు సమయంలో వివిధ సమస్యలు తలెత్తాయి. సాయుధ దళాల ట్రిబ్యునల్ జారీ చేసిన ఉత్తర్వులను భారత రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 226 కింద రిట్ పరిధిలో ఏదైనా హైకోర్టు ముందు సవాలు చేయడానికి అనుకూలంగా ఉంటుందా అనేది మన ముందు ఉన్న ఒక అంశం. ఈ విషయం మన ముందున్న అనేక అంశాలను పరిగణనలోకి తీసుకోవాల్సిన అవసరం ఉంది, మరియు ఈ ప్రతిపాదనపై నిర్ణయం ఈ వేర్వేరు విషయాలలో కొన్ని పర్యవసాన ఉత్తర్వులను జారీ చేయడానికి దారితీస్తుంది. ఆసక్తికరమైన విషయం ఏమిటంటే, ప్రధాన అంశంతో సహా కొన్ని విషయాల్లో, భారత రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 226 ప్రకారం హైకోర్టు ముందు అధికార పరిధిని ఉపయోగించడానికి అభ్యంతరాన్ని కూడా లేవనెత్తలేదని తెలుస్తోంది, అయితే, ఆ కసరత్తును మన ముందు ఉంచాలని కోరుతున్నారు.

<u>ప్రయివేటు పక్షాల తరఫున వాదనలు:</u>

4. వివిధ సాయుధ దళాలలో సేవలందిస్తున్న వ్యక్తుల తరఫున సీనియర్ న్యాయవాది శ్రీ అరవింద్ దాతర్ మరియు ప్రముఖ న్యాయవాది శ్రీ కె పరమేశ్వర్ వాదనలు వినిపించారు. భారత రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 226 ప్రకారం హైకోర్టు అధికార పరిధిని ఉపయోగించడానికి ఎప్పుడూ అడ్డంకి ఉండదని వారు గట్టిగా వాదించారు, అయినప్పటికీ కొన్నిసార్లు, హైకోర్టు తన అధికార

పరిధిని ఉపయోగించకుండా తన విచక్షణాధికారాన్ని ఇస్తుంది. వారు, ***ఎల్.చంద్ర కుమార్ వర్సెస్ యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా & ఇతరులు*** [(1997) 3 SCC 261]లో ఈ కోర్టులోని ఏడుగురు-న్యాయమూర్తుల రాజ్యాంగ ధర్మాసనంపై ఆధారపడ్డారు, ఇది ఆర్టికల్ 226 ప్రకారం న్యాయ సమీక్ష అధికారం రాజ్యాంగం యొక్క ప్రాథమిక నిర్మాణంలో భాగమని, నిస్సందేహంగా అభిప్రాయపడింది మరియు రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 323A (అడ్మినిస్ట్రేటివ్ ట్రిబ్యునల్స్) లేదా 323B (ఇతర విషయాల కోసం ట్రిబ్యునల్స్) కింద ఏర్పాటైన ట్రిబ్యునల్ యొక్క అన్ని నిర్ణయాలు, రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 226 ప్రకారం హైకోర్టు రిట్ అధికార పరిధికి లోబడి ఉంటాయి.

5. ***ఎల్. చంద్ర కుమార్*** [సుప్రా] కేసులోని చర్చ, ***కేశవానంద భారతి వర్సెస్ కేరళ రాష్ట్రం*** [AIR 1973 SC 1461] సెమినల్ కేసులో ఈ కోర్టు యొక్క తీర్పు మరియు అనేక ఇతర తదుపరి తీర్పులను ప్రస్తావించింది. ***ఎల్.చంద్రకుమార్*** (సుప్ర) 62 వ పేరాలోని చర్చను, ఈ క్రింది విధంగా పొందుపరచడం ఉపయోగకరంగా ఉంటుంది:

> “62. కేశవానంద భారతి కేసులో పదమూడు మంది న్యాయమూర్తుల రాజ్యాంగ ధర్మాసనం 7:6 మెజారిటీతో, ఆర్టికల్ 368 ద్వారా, రాజ్యాంగాన్ని సవరించే అధికారం పార్లమెంటుకు ఉన్నప్పటికీ, రాజ్యాంగం యొక్క ప్రాథమిక లక్షణాలను దెబ్బతీసే విధంగా లేదా దాని ప్రాథమిక నిర్మాణాన్ని నాశనం చేసే విధంగా అధికారాన్ని ఉపయోగించరాదని పేర్కొంది. మన రాజ్యాంగం యొక్క ప్రాథమిక నిర్మాణాన్ని ఏర్పరిచే లక్షణాలను గుర్తించడం భారత రాజ్యాంగ చట్టంలో గొప్ప చర్చనీయాంశంగా ఉంది.

మెజారిటీ తీర్పులు కూడా ఈ అంశంపై ఏకగ్రీవంగా ఏకీభవించక పోవడం సమస్యను మరింత జఠిలం చేస్తోంది. [మెజారిటీ కోసం ఐదు తీర్పులు ఉన్నాయి, సిక్రి, C.J., Shelat & Grover, JJ., హెగ్డే & ముఖర్జీ, JJ., జగన్మోహన్ రెడ్డి, J., మరియు ఖన్నా, J. వైల్ ఖన్నా, J., ప్రాథమిక లక్షణాలను జాబితా చేయడానికి ప్రయత్నించలేదు, ఇతర న్యాయమూర్తుల ద్వారా ప్రాథమిక లక్షణాల గుర్తింపు కోర్టు తీర్పులలోని క్రింది పేరాలలో పేర్కొనబడింది: సిక్రీ, C.J. (పేరా 292), షెలాట్ మరియు గ్రోవర్, JJ. (పేరా 582), హెగ్డే మరియు ముఖర్జీ, JJ. (పేరా 632 & 661) మరియు జగన్మోహన్ రెడ్డి, J. (పేరాలు 1159, 1161)]. న్యాయసమీక్ష అంశం మెజారిటీ తీర్పులన్నింటిలోనూ విస్తృతంగా ప్రస్తావనకు రాలేదు. అయితే ఖన్నా, J. ఈ సమస్యను సూటిగా ప్రస్తావించారు (పేరా 1529 వద్ద):

> ..అయితే న్యాయపరమైన సమీక్ష యొక్క అధికారం, కేవలం చట్టాల రూపకల్పనలో కేంద్ర, రాష్ట్ర శాసనసభలు తమకు కేటాయించిన శాసన జాబితాల యొక్క నాలుగు మూలల్లో పనిచేశాయో లేదో నిర్ణయించడానికి మాత్రమే పరిమితం కాదు; చట్టాలు రాజ్యాంగంలోని ఇతర నిబంధనలను ఉల్లంఘించకుండా వాటికి అనుగుణంగా రూపొందించబడ్డాయా లేదా అనే ప్రశ్నను కూడా న్యాయస్థానాలు పరిష్కరిస్తాయి... కొన్ని ప్రాథమిక హక్కులు ఉనికిలో ఉండి, రాజ్యాంగంలో భాగంగా ఉన్నంత కాలం, ఆ హక్కులు కల్పించే హామీలు ఉల్లంఘించబడకుండా చూడాలనే ఉద్దేశ్యంతో న్యాయ సమీక్ష అధికారాన్ని కూడా ఉపయోగించాలి... ఈ విధంగా న్యాయ సమీక్ష మన రాజ్యాంగ వ్యవస్థలో అంతర్భాగంగా మారింది మరియు శాసనాల నిబంధనల రాజ్యాంగ చెల్లుబాటు గురించి నిర్ణయించే అధికారం హైకోర్టులు

మరియు సుప్రీం కోర్టులకు ఇవ్వబడింది. అన్ని చట్టాల చెల్లుబాటుకు గీటురాయిగా ఉన్న రాజ్యాంగంలోని ఏదైనా అధికరణను ఉల్లంఘించినట్లు తేలితే, ఆ నిబంధనలను కొట్టివేయడానికి సుప్రీంకోర్టు మరియు హైకోర్టులకు అధికారం ఉంటుంది."

6. రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 226 ప్రకారం న్యాయ సమీక్షను మినహాయించడాన్ని ఆచరణీయమైన ప్రత్యామ్నాయ అప్పీల్ యంత్రాంగం లేనందున పరిగణించరాదని వాదించింది. దీని ఆధారంగా, మొదటగా, సాయుధ బలగాలకు సంబంధించిన ఏదైనా చట్టం ద్వారా లేదా దాని ప్రకారం ఏర్పాటైన కోర్టు లేదా ట్రిబ్యునల్ ఉత్తర్వుకు వ్యతిరేకంగా సుప్రీం కోర్టులో అప్పీల్ చేయడానికి ఎలాంటి స్పెషల్ లీవ్ రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 136(2) అనుమతించదు. రెండవది, ఈ చట్టంలోని సెక్షన్ 31 ప్రకారం, "సాధారణ ప్రజా ప్రాముఖ్యత కలిగిన చట్టం" ప్రమేయం ఉంటేనే ఈ న్యాయస్థానానికి అప్పీలు చేయబడుతుంది.

7. అందువలన, చాలా విషయాలు కక్షిదారులకు వ్యక్తిగతమైనవి మరియు "సాధారణ ప్రజా ప్రాముఖ్యత" ఉన్న చట్టాన్ని కలిగి ఉండకపోవచ్చు కాబట్టి, ఆర్టికల్ 226 ప్రకారం హైకోర్టు మినహా ఫిర్యాదుల పరిష్కారానికి కక్షిదారుకు ఎటువంటి వేదిక లేదు, ఇది సాయుధ బలగాల ట్రిబ్యునల్ యొక్క ఉత్తర్వు ద్వారా ఆక్షేపించబడిన దానిని సంప్రదించవచ్చు. రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 226 మరియు ఆర్టికల్ 227 ప్రకారం సాయుధ దళాల ట్రిబ్యునల్ నుంచి తలెత్తే అప్పీళ్ల నుంచి హైకోర్టు అధికార పరిధిని స్పష్టంగా కాపాడే చట్టంలోని సెక్షన్ 14 ను రూపొందించే సమయంలో, రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 226 ప్రకారం అధికార పరిధిని చట్టసభ గుర్తించింది.

8. ఈ చట్టంలోని సెక్షన్ 14(1) ఇలా ఉంది.

"**14. సేవా విషయాలలో అధికార పరిధి, అధికారాలు మరియు అధికారం. –**

(1) ఈ చట్టంలో స్పష్టంగా పేర్కొనబడిన విధంగా కాకుండా, ట్రిబ్యునల్, నియమింపబడిన రోజు నుండి, అన్ని సర్వీస్ విషయాలకు సంబంధించి అన్ని న్యాయస్థానాలు (రాజ్యాంగంలోని 226 మరియు 227 ఆర్టికల్ ప్రకారం అధికార పరిధిని ఉపయోగించే సుప్రీంకోర్టు లేదా హైకోర్టు మినహా) ఆ రోజుకు ముందు అమలు చేసే అన్ని అధికార పరిధి, అధికారాలు మరియు సమర్థ అధికారాలను కలిగి ఉంటుంది."

9. రాజ్యాంగంలోని 226 మరియు 227 నిబంధనలు ఒకే విషయానికి సంబంధించినవి కావని, పరిధులలో లేవని, అందువల్ల, ఆర్టికల్ 227(4) కింద విధించిన పరిమితిని రాజ్యాంగంలోని 226వ ఆర్టికల్ కు పొడిగించలేమని న్యాయవాదులు వాదించారు. ఆర్టికల్ 227(4) "ఈ ఆర్టికల్‌లో ఏమీ లేదు ....." అనే పదబంధంతో ప్రారంభమవుతుంది, ఇది నిబంధనలోని నిషేధం ఆ ఆర్టికల్‌కు మాత్రమే పరిమితం అని సూచిస్తుంది.

10. ఆర్టికల్ 227(4)ను ఈ క్రింది విధంగా పునరుద్ధరించడం ప్రయోజనకరంగా ఉంటుంది:

"227. హైకోర్టు ద్వారా అన్ని కోర్టులపై పర్యవేక్షణ అధికారం –

(4) సాయుధ దళాలకు సంబంధించిన ఏదైనా చట్టం ద్వారా లేదా దాని కింద ఏర్పాటు చేయబడిన ఏదైనా కోర్టు లేదా ట్రిబ్యునల్ పై పర్యవేక్షణ అధికారాలను హైకోర్టుకు ఇచ్చినట్లుగా ఈ ఆర్టికల్ లో ఏదీ పరిగణించబడదు."

11. అందువల్ల, వాదన కోసం, ఆర్టికల్ 227 (4) ఈ చట్టంలోని సెక్షన్ 15 (కోర్టు-మార్షల్ కు వ్యతిరేకంగా అప్పీల్ చేసే విషయాలలో అధికార పరిధి, అధికారాలు మరియు అధికారం) ప్రకారం కోర్టుల నుండి వెలువడే కేసులకు హైకోర్టు పర్యవేక్షణ అధికారాన్ని తీసివేస్తుందని చెప్పినప్పటికీ, ఇది ఆర్టికల్ 226 కింద కోర్టు- మార్షల్ కు సంబంధించిన విషయాలకు కూడా హైకోర్టుల అధికారాన్ని తగ్గించదు. ఏదేమైనా, ఈ చట్టంలోని సెక్షన్ 15 కింద ఉత్తర్వులకు వ్యతిరేకంగా రిట్ పిటిషన్లను స్వీకరించడానికి హైకోర్టులు విముఖత చూపాయి మరియు రెండవ అప్పీల్ కోర్టుగా మారడానికి నిరాకరించాయి.

12. న్యాయవాదులు **S.N.ముఖర్జీ వర్సెస్ యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా** [(1990) 4 SCC 594]లో పరిశీలనల ఆధారంగా తమ వాదనలను బలపరిచారు, మరింత నిర్దిష్టంగా 42 వ పేరాగ్రాఫ్ లో, ఆర్టికల్ 226 ప్రకారం హైకోర్టులకు న్యాయస్థానాలకు సంబంధించి కూడా న్యాయసమీక్ష అధికారం ఉందని, హైకోర్టులు తగిన ఉపశమనం కల్పించవచ్చని పేర్కొన్నారు "*ఈ ప్రొసీడింగ్స్ రాజ్యాంగం యొక్క మూడవ భాగం కింద హామీ ఇవ్వబడిన ప్రాథమిక హక్కులను తిరస్కరించినట్లయితే లేదా ఆ ప్రొసీడింగ్స్ న్యాయపరిధి తప్పిదం లేదా రికార్డులో ఏవైనా చట్ట తప్పిదాలు స్పష్టంగా కనిపించినట్లయితే హైకోర్టులు తగిన ఉపశమనం ఇవ్వవచ్చు.*"

13. పైన పేర్కొన్న సందర్భంలో, ***యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా మరియు ఇతరులు వెర్సస్ మేజర్ జనరల్ శ్రీ కాంత్ శర్మ మరియు మరొకరు*** [(2015) 6 SCC 773] లోని ఈ కోర్టు యొక్క ఇద్దరు న్యాయమూర్తుల ధర్మాసనం యొక్క పరిశీలనలను గమనించినట్లయితే భారత రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 226 ప్రకారం సాయుధ దళాల ట్రిబ్యునల్ నుండి ఉత్పన్నమయ్యే నిర్ణయాలను సమీక్షించే హైకోర్టు అధికారానికి పూర్తి అడ్డంకిని సృష్టించడానికి ఆ తీర్పు ప్రయత్నించినందున, ఇది బాగా స్థిరపడిన చట్ట సూత్రానికి వ్యతిరేకంగా ఉంది మరియు న్యాయ పూర్వాపరాలను స్థాపించిందని పేర్కొన్నారు. ***ఎల్. చంద్ర కుమార్*** [సుప్ర] మరియు ***ఎస్. ఎన్. ముఖర్జీ*** [సుప్ర] విషయంలో సుప్రీంకోర్టు రాజ్యాంగ ధర్మాసనం ఇచ్చిన తీర్పుకు ఇది పూర్తి విరుద్ధం. ముఖ్యమైనది ఏమిటంటే, ***మేజర్ జనరల్ శ్రీ కాంత్ శర్మ మరియు మరొకరు*** [సుప్ర]లో తీసుకున్న నిర్ణయం, ఒక సర్వీస్ విషయంలో బాధిత వ్యక్తి, హైకోర్టును ఆశ్రయించకుండా నిరోధించినట్లయితే, సర్వీస్ విషయాలు వ్యక్తిగత స్వభావాన్ని కలిగి ఉంటాయి మరియు రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 136(2)తో పాటు సెక్షన్ 31 ప్రకారం "సాధారణ ప్రజా ప్రాముఖ్యత కలిగిన అంశం" కలిగి ఉండవు కాబట్టి, సుప్రీంకోర్టుతో సహా ఏ అప్పీలేట్ అథారిటీని ఆశ్రయించడానికి చట్టపరమైన మార్గం ఉండదని పరిగణనలోకి తీసుకోవడంలో విఫలమైందని పేర్కొన్నారు.

14. ఈ అభిప్రాయం ప్రకారం, ఈ క్రింది విధంగా చదవబడిన పేరా 79 లోని ***ఎల్. చంద్ర కుమార్*** [సుప్రా]లోని ఏడుగురు న్యాయమూర్తుల ధర్మాసనం యొక్క పరిశీలనలతో ప్రత్యక్ష వైరుధ్యం ఉన్నట్లు పేర్కొనబడింది:-

> "79. తమ అధికార పరిధిలోని అన్ని కోర్టులు, ట్రిబ్యునళ్ల నిర్ణయాలపై న్యాయ పర్యవేక్షణను నిర్వహించే అధికారం హైకోర్టులకు కూడా రాజ్యాంగం ప్రాథమిక నిర్మాణంలో భాగమేనని మేము అభిప్రాయపడుతున్నాము. ఎందుకంటే, హైకోర్టులు రాజ్యాంగ వివరణతో పాటు ఇతర న్యాయపరమైన విధులన్నింటికీ తప్పించబడే పరిస్థితిని కూడా అంతే సమానంగా నివారించాలి."

15. చివరగా, రోజర్ మాథ్యూ వర్సెస్ సౌత్ ఇండియన్ బ్యాంక్ లిమిటెడ్ మరియు ఇతరులు [(2020) 6 SCC 1] కేసులో పేరాగ్రాఫ్ 215 లో ఎల్.చంద్ర కుమార్ [సుప్ర] ను అనుసరించి, ఈ కోర్టు ఐదుగురు న్యాయమూర్తుల ధర్మాసనం ఇటీవల ఇచ్చిన తీర్పు దృష్ట్యా, ఈ సమస్యలు ఇకపై పునరావృతం కావని వాదించారు, ఆర్టికల్ 226 కింద రిట్ అధికార పరిధి సైనిక లేదా సాయుధ దళాల వివాదానికి వ్యతిరేకంగా హైకోర్టు యొక్క అధికారాన్ని స్పష్టంగా లేదా అంతరార్థం ద్వారా పరిమితం చేయదని మరియు ఆర్టికల్ 227 (4) కింద ఉన్న పరిమితి కేవలం హైకోర్టుల పరిపాలనా పర్యవేక్షణ మాత్రమేనని, న్యాయ సమీక్ష కాదని ఈ కోర్టు తేల్చింది. పేరా 215 ఈ క్రింది విధంగా ఉంది:

"215. అందువల్ల, ఆర్టికల్ 226 ప్రకారం రిట్ అధికార పరిధి హైకోర్టుల అధికారాలను స్పష్టంగా లేదా సైనిక లేదా సాయుధ దళాల వివాదాలకు వ్యతిరేకంగా పరిమితం చేయదని ఎల్.చంద్ర కుమార్ తరువాత స్పష్టమైంది. ఆర్టికల్ 227(4) ద్వారా చేసిన పరిమిత తొలగింపు, హైకోర్టు పరిపాలనా పర్యవేక్షణలో మాత్రమే పనిచేస్తుంది తప్ప, న్యాయ సమీక్ష కాదు. ఆర్టికల్ 136 (2) సాయుధ దళాల ట్రిబ్యునళ్ల ఉత్తర్వుల నుండి సుప్రీంకోర్టులో ప్రత్యక్ష అప్పీళ్లను నిషేధిస్తుంది, కానీ ఆర్టికల్ 226 కింద హైకోర్టు నిర్వహించే న్యాయ సమీక్షకు వ్యతిరేకంగా సుప్రీంకోర్టులో అప్పీల్ చేయడాన్ని నిషేధించదు."

<u>యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా మరియు సాయుధ దళాల JAG బ్రాంచ్ యొక్క అభ్యర్థనలు</u>

16. సంజయ్ జైన్ మరియు కల్నల్ బాలసుబ్రహ్మణ్యం వాదనలు వినిపిస్తూ, ఈ చట్టంలోని సెక్షన్ 3(o)లోని మొదటి భాగం సాయుధ దళాల ట్రిబ్యునల్ అధికార పరిధికి అనుగుణంగా ఉందని, ద్వితీయార్ధంలో జాబితా చేయబడిన అంశాలు సాయుధ దళాల ట్రిబ్యునల్ అధికార పరిధికి అనుకూలంగా లేవని వాదించారు. సెక్షన్ 3(o) ఈ క్రింది విధంగా ఉంది:

"3. **నిర్వచనాలు**:- ఈ చట్టంలో సందర్భానికి అవసరమైతే తప్ప, -

....

(o) ఆర్మీ చట్టం, 1950 (46 ఆఫ్ 1950), నేవీ యాక్ట్, 1957 (62 ఆఫ్ 1957) మరియు ఎయిర్ ఫోర్స్ యాక్ట్, 1950 (45 ఆఫ్ 1950) లకు

లోబడి ఉన్న వ్యక్తులకు సంబంధించి "సర్వీస్ విషయాలు", అంటే వారి సర్వీస్ షరతులకు సంబంధించిన అన్ని విషయాలు మరియు వీటిని కలిగి ఉంటాయి:

(i) పారితోషికం (అలవెన్సులతో సహా), పెన్షన్ మరియు ఇతర పదవీ విరమణ ప్రయోజనాలు;

(ii) కమిషన్, నియామకం, నమోదు, ప్రొబేషన్, ధృవీకరణ, సీనియారిటీ, శిక్షణ, పదోన్నతి, రివర్షన్, అకాల పదవీ విరమణ, పదవీ విరమణ, సర్వీసు రద్దు మరియు అపరాధ మినహాయింపులతో సహా కాలపరిమితి;

(iii) తొలగింపు యొక్క శిక్ష విధించబడే పరిష్కారాలు మరియు విచారణల సారాంశం;

(iv) మరే ఇతర విషయం అయినా,

కానీ వీటికి సంబంధించిన విషయాలను చేర్చకూడదు –

(i) ఆర్మీ చట్టం, 1950 లోని సెక్షన్ 18 (1950 యొక్క 46), నేవీ చట్టం, 1957 లోని సెక్షన్ 15 యొక్క సబ్-సెక్షన్ (1) (1957 యొక్క 62) మరియు వైమానిక దళ చట్టం, 1950 లోని సెక్షన్ 18 (1950 యొక్క 45) కింద జారీ చేయబడిన ఉత్తర్వులు; మరియు

(ii) ఆర్మీ చట్టం, 1950 (1950 యొక్క 46), నేవీ చట్టం, 1957 (1957 యొక్క 62) మరియు వైమానిక దళ చట్టం, 1950 (1950 యొక్క 45) లకు లోబడి వ్యక్తులకు సంబంధించి వ్యక్తిగతంగా లేదా యూనిట్, నిర్మాణం లేదా నౌకలో భాగంగా పోస్టింగ్ పై స్థలం లేదా యూనిట్ మార్పుతో సహా బదిలీలు మరియు పోస్టింగ్ లు.

(iii) ఏ విధమైన అనుమతి అయినా;

(iv) సారాంశం కోర్ట్ మార్షల్ శిక్ష తొలగింపు లేదా మూడు నెలల కంటే ఎక్కువ జైలు శిక్ష ఉన్న చోట మినహా;

17. పేర్కొన్న చట్టం యొక్క అప్పీళ్లతో వ్యవహరించే అధ్యాయం V కింద సెక్షన్లు 30 మరియు 31 కింద అప్పీలేట్ యాంత్రికంగా అందించబడుతుందని కూడా పేర్కొనబడింది. సెక్షన్ 30 మరియు 31 క్రింది విధంగా చదవబడ్డాయి:

"**30. సుప్రీం కోర్టులో అప్పీల్**.- (1) సెక్షన్ 31 లోని నిబంధనలకు లోబడి, ట్రిబ్యునల్ తుది నిర్ణయం లేదా ఉత్తర్వులకు వ్యతిరేకముగా సుప్రీంకోర్టుకు అప్పీల్ చేయాలి (సెక్షన్ 19 కింద జారీ చేసిన ఉత్తర్వు కాకుండా):

పేర్కొన్న నిర్ణయం లేదా ఉత్తర్వు వెలువడిన తొంభై రోజుల వ్యవధిలో అటువంటి అప్పీలుకు ప్రాధాన్యత ఇవ్వబడుతుంది:

ట్రిబ్యునల్ యొక్క మధ్యంతర ఉత్తర్వుపై ఎలాంటి అప్పీల్, చేయరాదని స్పష్టం చేసింది.

(2) కోర్టు ధిక్కరణకు శిక్ష విధించడానికి ట్రిబ్యునల్ తన అధికార పరిధిని ఉపయోగించడంలో ఏదైనా ఉత్తర్వు లేదా నిర్ణయం నుండి అప్పీల్ సుప్రీంకోర్టుకు ఉంటుంది:

అయితే, ఈ సబ్-సెక్షన్ కింద ఉన్న అప్పీల్, ఉత్తర్వు వెలువడిన తేదీ నుంచి అరవై రోజుల్లోగా సుప్రీంకోర్టులో అప్పీల్ దాఖలు చేయాలి.

(3) సబ్-సెక్షన్ (2) కింద ఏదైనా అప్పీలు పెండింగ్లో ఉంటే, సుప్రీంకోర్టు ఈ విధంగా ఆదేశించవచ్చు-

(a) శిక్ష అమలు లేదా దానికి వ్యతిరేకంగా అప్పీల్ చేసిన ఉత్తర్వు సస్పెండ్ చేయబడుతుంది; లేదా

(b) అప్పీలుదారు నిర్బంధంలో ఉంటే, అతను బెయిల్ పై విడుదల చేయబడతాడు:

ఒకవేళ అప్పీలుదారుడు, తాను అప్పీల్కు ప్రాధాన్యత ఇవ్వాలనుకుంటున్నట్లు ట్రిబ్యునల్ కు సంతృప్తి కల్పిస్తే, ట్రిబ్యునల్ సందర్భానుసారంగా క్లాజ్ (a) లేదా క్లాజ్ (b) కింద అందించబడిన ఏదైనా అధికారాలను కూడా ఉపయోగించుకోవచ్చు.

....

31. అప్పీలుకు అనుమతి.- (1) సుప్రీంకోర్టుకు అప్పీలు చేయడం ట్రిబ్యునల్ అనుమతితో ఉంటుంది; మరియు ఈ నిర్ణయంలో సాధారణ ప్రజా ప్రాముఖ్యత కలిగిన ఒక అంశం ఇమిడి ఉంద,ని ట్రిబ్యునల్ ధృవీకరించనంత వరకు లేదా ఆ అంశం ఆ న్యాయస్థానం పరిగణనలోకి తీసుకోవాల్సిన అంశంగా సుప్రీంకోర్టుకు అనిపిస్తే తప్ప ఎటువంటి అనుమతులు మంజూరు చేయబడవు.

(2) ట్రిబ్యునల్ నిర్ణయం తీసుకున్న తేదీ నుంచి ప్రారంభమై ముప్పై రోజుల్లోగా సుప్రీంకోర్టుకు అప్పీలు చేసుకోవడానికి అనుమతి కోసం ట్రిబ్యునల్ కు దరఖాస్తు చేసుకోవాలి మరియు అనుమతి కోసం దరఖాస్తును ట్రిబ్యునల్ తిరస్కరించిన తేదీ నుండి ప్రారంభమై, ముప్పై రోజుల వ్యవధిలో అనుమతి కోసం సుప్రీంకోర్టుకు దరఖాస్తు చేయాలి.

(3) అప్పీలుకు అనుమతి కోసం ఏదైనా దరఖాస్తును పరిష్కరించే వరకు, మరియు అప్పీలుకు అనుమతి మంజూరు చేసే వరకు, అప్పీల్ పరిష్కరించబడే వరకు అప్పీల్ పెండింగ్ గా పరిగణించబడుతుంది; మరియు అప్పీలుకు అనుమతి కోసం చేసిన దరఖాస్తు గడువు ముగిసే సమయానికి పరిష్కరించబడినట్లుగా పరిగణించబడుతుంది, కానీ అది ఆ సమయంలో చేయబడదు."

18. సెక్షన్ 30 ని చదివితే, సుప్రీంకోర్టుకు అప్పీల్ చేసే నిబంధన సెక్షన్ 31 లోని నిబంధనలకు లోబడి ఉంటుందని మనం ఇక్కడ సూచించాలి. సెక్షన్ 31 ప్రకారం అటువంటి అప్పీలు సాయుధ దళాల ట్రిబ్యునల్ అనుమతితో ఉంటుంది. సాయుధ బలగాల ట్రిబ్యునల్, ఈ నిర్ణయంలో, సాధారణ ప్రజా ప్రాముఖ్యత కలిగిన ఒక అంశం ఇమిడి ఉందని ధృవీకరించకపోతే, లేదా ఆ

అంశాన్ని కోర్టు పరిగణనలోకి తీసుకోవాల్సి ఉందని సుప్రీంకోర్టుకు అనిపిస్తే తప్ప, అటువంటి అనుమతులను మంజూరు చేయదు.

19. అందువలన, అప్పీలు యంత్రాంగం నిర్బంధ స్వభావాన్ని కలిగి ఉందనడంలో ఎటువంటి సందేహం లేదు, ప్రభుత్వ న్యాయవాదులు దాని నుండి తప్పించుకోలేరు. ప్రత్యామ్నాయంగా, సాయుధ బలగాల ట్రిబ్యునల్ జారీ చేసిన ఉత్తర్వుల నుండి వెలువడే ఆర్టికల్ 226 ప్రకారం హైకోర్టుకు అధికార పరిధి ఉంటుందని ఈ కోర్టు నిర్ధారణకు రావాలంటే, ఆ ప్రక్రియ నిర్బంధ స్వభావంతో పరిమితం చేయాలని వారు కోరారు. పేర్కొన్న చట్టంలోని సెక్షన్లు 30 మరియు 31, మరియు రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 136(2), అప్పీలుకు సెలవుతో వ్యవహరించేటప్పుడు కూడా అలాంటి పరిమితిని విధించింది.

20. రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 226 ప్రకారం క్రింది కేసులలో అధికార పరిధిని అమలు చేస్తూ, న్యాయవాది హైకోర్టుకు ఆంక్షలు విధించాలని కోరారు:

i) కోర్ట్ ఆఫ్ ఎంక్వైరీ, కోర్ట్(లు) మార్షల్ మరియు క్రమశిక్షణకు సంబంధించిన అన్ని కేసులు;

ii) పింఛను మరియు ఇతర పదవీ విరమణ ప్రయోజనాలు, పదవీకాలం, పదోన్నతి, పదవీ విరమణ, పరిపాలనాపరమైన సర్వీసు రద్దు, నైతిక దురలవాట్లకు సంబంధించిన కేసులు మరియు అనుమతులకు సంబంధించిన అన్ని కేసులు;

iii) అధికారిక రహస్యాల చట్టానికి సంబంధించిన విషయాలు; మరియు

iv) గూఢచర్యం/విధ్వంసానికి సంబంధించిన కేసులు.

21. సాక్ష్యాధారాల పునఃపరిశీలన తప్పనిసరి చేసే కోర్టు మార్షల్ సహా అన్ని క్రమశిక్షణా కేసులను హైకోర్టు అధికార పరిధిని వినియోగించే పరిధికి దూరంగా ఉంచవచ్చని నివేదించారు. అదే రెండో క్రిమినల్ అప్పీలు అవుతుంది.

22. ప్రస్తుత తీర్పులో, పేర్కొన్న ఏదీ సుప్రీంకోర్టు అధికార పరిధిని నీరుగార్చే విధంగా పరిగణించరాదని, అది చెక్కుచెదరకుండా ఉంటుందని అదనంగా విజ్ఞప్తి చేశారు. అందువలన, హైకోర్టు యొక్క రిట్ అధికార పరిధిలో ఒక నిర్దిష్ట కేటగిరీ కేసుల తీర్పుకు సంబంధించి, ఈ పరిశీలన న్యాయ పరిపాలన సజావుగా సాగడానికి మాత్రమే.

23. చివరగా, సాయుధ దళాల ట్రిబ్యునల్ యొక్క స్వభావాన్ని దృష్టిలో ఉంచుకోవాలని, ఇది ఆర్టికల్ 323 A కింద సాధారణ అడ్మినిస్ట్రేటివ్ ట్రిబ్యునల్ లేదా ఆర్టికల్ 323 B కింద ఇతర ట్రిబ్యునళ్లకు భిన్నంగా ఉంటుందని, అందువల్ల, సెంట్రల్ అడ్మినిస్ట్రేటివ్ ట్రిబ్యునల్ మాదిరిగా అధికార పరిధిని ఉపయోగించాలని కోరుతూ ఆర్టికల్ 226 కింద సాయుధ దళాల ట్రిబ్యునల్ ఇచ్చిన ఆదేశాలలో, హైకోర్టు సాధారణంగా జోక్యం చేసుకోకూడదని కోరారు.

<u>మా పరిశీలనలు:</u>

24. సాయుధ దళాల ట్రిబ్యునల్ యొక్క ప్రాముఖ్యత మరియు దాని అధికార పరిధి ఇతర ట్రిబ్యునళ్ల కంటే భిన్నంగా ఉండటం గురించి అదనపు సొలిసిటర్ జనరల్ నొక్కిచెప్పిన చివరి అంశాన్ని, దృష్టిలో ఉంచుకుని మేము ఈ విషయంపై ఆలోచించాము. సాయుధ బలగాలు నిర్వహించే పాత్ర యొక్క ప్రాముఖ్యత మరియు ఈ సేవలకు అవసరమైన క్రమశిక్షణ స్థాయి గురించి మాకు అవగాహన ఉంది. అందువలన, తరచుగా ఇతర ట్రిబ్యునల్స్ యొక్క అనేక న్యాయశాస్త్ర సూత్రాలను సాయుధ దళాల ట్రిబ్యునల్ నిర్ణయాలలో దిగుమతి చేసుకోలేము. సాయుధ దళాలకు వారి స్వంత నియమాలు మరియు విధానాలు ఉన్నాయి, మరియు సాయుధ దళాల నిబంధనలకు అనుగుణంగా అధికార పరిధిని సక్రమంగా ఉపయోగించినట్లయితే, సాయుధ దళాలు నిర్వహించే పాత్ర యొక్క ప్రాముఖ్యతను దృష్టిలో ఉంచుకుని హైకోర్టు లేదా ఈ కోర్టు దానిలో జోక్యం చేసుకోవడంలో జాగ్రత్త వహించాలి.

25. పైన పేర్కొన్న సూత్రంతో మేము ఏకీభవిస్తున్నప్పటికీ, ***మేజర్ జనరల్ శ్రీ కాంత్ శర్మ మరియు మరొకరు*** {సుప్ర} విషయంలో పరిశీలనలను మేము అభినందించలేకపోతున్నాము, రాజ్యాంగంలోని 226వ అధికరణం కింద అధికార పరిధిని వినియోగించడంపై ఆంక్షలు విధించాలని, ప్రాథమిక నిర్మాణంలో భాగమైన రాజ్యాంగంలోని చాలా ముఖ్యమైన నిబంధనను నీరుగార్చాలని కోరింది. ప్రాథమిక నిర్మాణం యొక్క సూత్రాలు కాల పరీక్షను తట్టుకుని నిలబడ్డాయి మరియు అనేక న్యాయపరమైన ప్రకటనలలో అంతిమ పరీక్షగా నొక్కి చెప్పబడ్డాయి. ఇది సందేహించదగిన విషయం కాదు. రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 226 ప్రకారం హైకోర్టు స్వీయ

నియంత్రణ, ట్రిబ్యునల్ ఉత్తర్వుల నుంచి ఉత్పన్నమైన తీర్పును న్యాయపరంగా సమీక్షించేటప్పుడు రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 226 ప్రకారం ఈ అధికార పరిధిని ఉపయోగించడంలో హైకోర్టుపై ఆంక్షలు విధించడం వేరు.

26. శాసనసభ "ట్రిబ్యునలైజేషన్" అనే భావనను ప్రవేశపెట్టడంపై (ఈ భావన వివిధ ట్రిబ్యునళ్లతో పోలిస్తే అనేక ప్రశ్నార్థక గుర్తులను చూసింది, అయినప్పటికి, ఇది కొన్ని విజయాలను కూడా అందించింది), దీనిని ఈ కోర్టు యొక్క ఏడుగురు న్యాయమూర్తుల ధర్మాసనం ముందు ***ఎల్.చంద్ర కుమార్*** [సుప్ర] కేసులో పరీక్షించారు. అందువల్ల, ఆర్టికల్ 323A లేదా ఆర్టికల్ 323B కింద "ట్రిబ్యునలైజేషన్" సూత్రాలను సమర్థిస్తూ, రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 226 ప్రకారం ట్రిబ్యునళ్ల నిర్ణయాలు హైకోర్టు అధికార పరిధికి లోబడి ఉంటాయని, పైన పేర్కొన్న రెండు ఆర్టికల్సును ప్రవేశపెట్టిన 42 వ రాజ్యాంగ సవరణ ద్వారా పరిమితం కాదని ధర్మాసనం నిస్సందేహంగా అభిప్రాయపడింది. మా అభిప్రాయం ప్రకారం, ఇది ఈ విషయాన్ని నిలిపివేసి ఉండాల్సింది, మరియు ఏడుగురు న్యాయమూర్తుల కంటే తక్కువ మంది న్యాయమూర్తులతో కూడిన ధర్మాసనం ఈ ప్రతిపాదనను అనుమానించి ఉండకూడదు. సాయుధ దళాల ట్రిబ్యునల్ లో ***రోజర్ మాథ్యూ*** (సుప్ర) కేసులో ఐదుగురు న్యాయమూర్తుల ధర్మాసనంలో పరిశీలనలు అవసరం, నిజంగా ***మేజర్ జనరల్ శ్రీ కాంత్ శర్మ మరియు మరొకరు*** [సుప్ర] చేసిన వ్యాఖ్యల వల్ల తలెత్తింది. రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 226 ప్రకారం హైకోర్టు అధికారాలకు ఎలాంటి ఆటంకం

లేదని, రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 227 కింద పర్యవేక్షణ, నియంత్రణ రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 226 ప్రకారం న్యాయసమీక్ష అధికారాలకు కొంత భిన్నంగా ఉంటాయని పునరుద్ఘాటించారు.

27. ***లెఫ్టినెంట్ కర్నల్ ప్రీతి పాల్ సింగ్ బేడీ*** (సుప్ర) కేసులో సుప్రీంకోర్టు గతంలో చేసిన వ్యాఖ్యలను దృష్టిలో ఉంచుకుని ఈ చట్టాన్ని ప్రవేశపెట్టినప్పటికీ, వివిధ సాయుధ దళాలకు వర్తించే నిబంధనల ప్రకారం పరిపాలనా/క్రమశిక్షణ నిర్ణయానికి వ్యతిరేకంగా ట్రిబ్యునల్ ఇచ్చిన ఒకే న్యాయ సమీక్ష మాత్రమే అందించబడిందనే ప్రైవేటు పక్షాల వాదనలో కూడా వాస్తవం ఉంది. పేర్కొన్న చట్టంలోని సెక్షన్ 31 నిస్సందేహంగా నియంత్రిత స్వభావాన్ని కలిగి ఉంటుంది, ఎందుకంటే సుప్రీంకోర్టుకు అప్పీలు సాధారణ ప్రజా ప్రాముఖ్యత కలిగిన చట్టంపై మాత్రమే ఉంటుంది. న్యాయవాదులు ఉద్బోధించినట్లుగా, ఇవి వ్యక్తిగత స్వభావం కలిగి ఉంటాయి మరియు పెద్ద ప్రజా ప్రాముఖ్యత కలిగిన సమస్యలను లేవనెత్తని అనేక అంశాలు ఉత్పన్నమయ్యాయి.

28. సాయుధ దళాల ట్రిబ్యునల్ ఏర్పాటు చేయడానికి ముందు ఆర్టికల్ 226 కింద అధికార పరిధిని ఉపయోగించి ఈ విషయాలను నిర్వహించడంలో కొంత అనుభవంతో మరియు పెన్షన్ కేసులు పెద్ద సంఖ్యలో ఉండేవని చెప్పవచ్చు. సాయుధ దళాల్లో పనిచేసిన వారిని పింఛన్ దశలో వదిలేశారు. ఈ అధికార పరిధి సాయుధ దళాల ట్రిబ్యునల్ కు కూడా ఉంది. పింఛను విషయంలో పెద్ద ప్రజాప్రయోజనం ఇమిడి ఉంటుందని చెప్పడం కష్టం, కానీ, సంబంధిత వ్యక్తికి, ఇది చాలా ముఖ్యమైనది. ఆర్టికల్ 226 ప్రకారం అధికార పరిధిని ఉపయోగించడంలో కూడా సాయుధ దళాల ట్రిబ్యునల్ ఏవైనా పొరపాట్లను సరిదిద్దడానికి హైకోర్టు నిరాకరించడం రాజ్యాంగ

పథకానికి విరుద్ధం. మొదటి స్వతంత్ర న్యాయ పరిశీలన సాయుధ దళాల ట్రిబ్యునల్ ద్వారా మాత్రమే ఉంటుంది. కొన్ని విషయాల్లో, న్యాయపరమైన పరిశీలన రెండో అప్పీలుతో సమానమని చెప్పడం అనేది, సరైన పద్ధతి కాదు. గుర్తుంచుకోవలసిన విషయం ఏమిటంటే, పరిపాలనాపరమైన న్యాయశాస్త్రంలో, మా దృష్టిలో, కనీసం రెండు స్వతంత్ర న్యాయపరమైన పరిశీలనలను తిరస్కరించకూడదు. హైకోర్టు న్యాయమూర్తికి అపారమైన అనుభవం ఉంది. ఆర్టికల్ 226 కింద ఏ అధికార పరిధిని ఉపయోగించినా, హైకోర్టులు అధికార పరిధి యొక్క పరిధి మరియు స్వభావం గురించి చాలా స్పృహ కలిగి ఉంటాయి, ఇది విషయం యొక్క స్వభావంపై ఆధారపడి ఉంటుంది.

29. అదనపు సొలిసిటర్ జనరల్ సూచించినట్లు, రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 226 ప్రకారం కొన్ని కేసులను న్యాయపరమైన సమీక్ష పరిధి నుంచి విడదీయాల్సిన అవసరం లేదని మేము విశ్వసిస్తున్నాము. S.N. ముఖర్జీ (సుప్ర) కేసులో రాజ్యాంగ ధర్మాసనం ఇచ్చిన తీర్పులో కోర్టు-మార్షల్ విషయంలో కూడా హైకోర్టు ఒక నిర్దిష్ట సందర్భంలో తగిన ఉపశమనం కల్పించగలదని పేర్కొనబడింది, అనగా, *చెప్పిన ప్రొసీడింగ్‌లు రాజ్యాంగంలోని పార్ట్ III కింద హామీ ఇవ్వబడిన ప్రాథమిక హక్కుల తిరస్కరణకు దారితీస్తే లేదా చెప్పబడిన ప్రొసీడింగ్‌లు అధికార పరిధి లోపం లేదా రికార్డు ముఖంపై స్పష్టంగా కనిపించే చట్టంలోని ఏదైనా లోపంతో బాధపడుతుంటే.*"

30. పైన పేర్కొన్న హోదాలో కూడా ఒక పక్షం పరిహారం లేకుండా మిగిలిపోయిన దృష్టాంతాన్ని కోర్టులు ఎలా ఎదుర్కోగలవు? ***S.N.ముఖర్జీ*** [సుప్రా] కేసులో రాజ్యాంగ ధర్మాసనం తీర్పులో పేర్కొన్న పరిశీలనకు విరుద్ధంగా ఏదైనా చెప్పడం లేదా పరిమితం చేయడం, ఈ కోర్టుకు

చట్టబద్ధమైనది లేదా సముచితమైనది కాదు. రాజ్యాంగంలోని మూడవ భాగం కింద ప్రాథమిక హక్కును నిరాకరించినట్లయితే లేదా రికార్డులో న్యాయపరిధి దోషం లేదా దోషం కనిపిస్తే, ఈ విషయం యొక్క స్వభావంతో సంబంధం లేకుండా, పైన పేర్కొన్న అదనపు సొలిసిటర్ జనరల్ పేర్కొన్న వాటితో సహా ఏవైనా మినహాయింపులను రూపొందించడానికి మేము ఇష్టపడము, హైకోర్టు తన అధికార పరిధిని వినియోగించుకోవచ్చు. సాక్ష్యాధారాలను హైకోర్టు పునఃసమీక్షిస్తుందని, తద్వారా, రెండో అప్పీలుగా మారుస్తుందనే అపోహ కనిపిస్తోంది. అధికార పరిధిని ఏ ప్రమాణాలతో ఉపయోగించాలో హైకోర్టులకు బాగా తెలుసని మేము నమ్ముతున్నాము, మరియు ఆ సూత్రాలు కూడా ఇప్పటికే ఈ కోర్టు ద్వారా పేర్కొనబడ్డాయి.

31. ప్రస్తుత తీర్పులో మేము చేసిన పరిశీలనల ఆధారంగా, చట్టం లేదా రాజ్యాంగ పథకం కింద ఊహించిన విధంగా సుప్రీం కోర్టు అధికార పరిధిని పలుచన చేయడం గురించి ఎందుకు భయపడాలి అనే విషయాన్ని కూడా మేము అభినందించలేకపోతున్నాము.

ముగింపు:

32. ***మేజర్ జనరల్ శ్రీ కాంత్ శర్మ మరియు మరొకరు*** (సుప్ర) కేసులో ఇచ్చిన తీర్పు సరైన చట్టాన్ని నిర్దేశించలేదని, మరియు దానికి ముందు మరియు తరువాత అందించిన ***ఎల్. చంద్ర కుమార్*** [సుప్ర] కేసు, ***ఎస్. ఎన్. ముఖర్జీ*** [సుప్ర] కేసు, ***రోజర్ మాథ్యూ*** [సుప్ర] కేసుతో సహా రాజ్యాంగ ధర్మాసనాలు ఇచ్చిన తీర్పులకు విరుద్ధంగా ఉంది, రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 226

ప్రకారం అధికారాన్ని ఉపయోగించడంపై హైకోర్టు ఎటువంటి ఆంక్షలు లేవని స్పష్టం చేసింది. అయితే, స్వీయ క్రమశిక్షణకు సంబంధించిన విషయాల్లో సూత్రాలు ఇప్పటికే ఉచ్చరించబడ్డాయి.

33. మేము ఇప్పుడు సాధారణ ప్రతిపాదనలతో వ్యవహరించాము, వ్యక్తిగత కేసుల వైపు వెళ్లాము, ఎందుకంటే, వాటికి ఉత్తర్వుల యొక్క విభిన్న స్వభావం అవసరం కావచ్చు. వాస్తవానికి, కోరిన విషయాల జాబితాను మరియు కోరిన ఉత్తర్వుల స్వభావాన్ని కూడా న్యాయవాది శ్రీ కె.పరమేశ్వర్ రూపొందించారు. వాటిని ఈ క్రింది పొందుపరుస్తున్నాము.

I) మొదటి కేటగిరీ కేసులు సంబంధిత అధికార పరిధిలోని హైకోర్టుల ద్వారా అర్హతలపై విచారించబడ్డాయి, అయితే, మేజర్ జనరల్ శ్రీ కాంత్ శర్మ మరియు మరొకరు (సుప్రా) కేసు తీర్పు దృష్ట్యా, వాటిని నిర్వహించలేనివిగా పరిష్కరించబడ్డాయి. ఇవి సాధారణ ప్రజా ప్రాముఖ్యత కలిగిన అంశాలను లేవనెత్తే అంశాలు కావని, రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 226 ప్రకారం ప్రతి హైకోర్టు అర్హత ఆధారంగా పరిశీలించాల్సి ఉంటుందన్నారు. కాబట్టి, అర్హతలపై నిర్ణయం కోసం ఈ విషయాలను సంబంధిత హైకోర్టులకు తిరిగి పంపించేయాల్సి ఉంటుంది. కేసు సంఖ్యలు మరియు పక్షాల పేర్లు క్రింది విధంగా ఉన్నాయి:

i. SLP(C) No.20721/2015 శీర్షికతో దక్షినా కుమారి వెర్సస్ యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా.
ii. SLP(C) No.17320/2017 శీర్షికతో K.C. శీబు వెర్సస్ యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా.
iii. SLP(C) No.20499/2015 శీర్షికతో కృష్ణ నందన్ మిశ్రా వెర్సస్ యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా.

iv. SLP(C) No.26617/2015 శీర్షికతో నంద్ లాల్ వర్మా వెర్సస్ యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా.

v. SLP(C) No.26568/2015 శీర్షికతో రణదీప్ సింగ్ గులేరియా వెర్సస్ యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా.

vi. SLP(C) No.26620/2015 శీర్షికతో గోపి రామ్ వెర్సస్ యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా.

vii. SLP(C) No.36386/2015 శీర్షికతో అవి చందర్ సూద్ వెర్సస్ యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా.

viii. SLP(C) No.5111/2016 శీర్షికతో గుర్చరాన్ సింగ్ వెర్సస్ యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా; SLP (C) No.28101/2016 శీర్షికతో నిర్మల్ సింగ్ వెర్సస్ యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా.

ix. SLP(C) No.1788/2023 శీర్షికతో దేవీందర్ సింగ్ వెర్సస్ యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా.

II) SLP(C) No.34797/2014 పేరుతో యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా వర్సెస్ పరశోతం దాస్, ప్రతివాదికి ఉపశమనం కల్పిస్తూ, హైకోర్టు ఇచ్చిన తీర్పును సవాల్ చేస్తూ యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా దాఖలు చేసింది. ఈ కేసును ఇద్దరు న్యాయమూర్తుల ధర్మాసనం అర్హత ఆధారంగా పరిశీలించాల్సి ఉంటుంది.

III) యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా వర్సెస్ థామస్ వైద్యన్ ఎం అనే శీర్షికతో యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా సివిల్ అప్పీల్ నెం.5327/2015 లో సవాలు నేరుగా ఈ కోర్టుకు వెళ్తుందా లేక హైకోర్టు ముందు మాత్రమే ఉంటుందా, అనే విషయాన్ని విస్తృత ధర్మాసనానికి తెలియజేయాలని కోరింది. సాయుధ దళాల ట్రిబ్యునల్ ఆదేశాలకు వ్యతిరేకంగా రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 226 కింద దాఖలైన పిటిషన్లు నిర్వహించదగినవిగా పరిగణించబడుతున్నందున, ఈ విషయం కూడా పిటిషనరు యొక్క వ్యక్తిగత సేవా విషయం మరియు సాధారణ ప్రజా ప్రాముఖ్యత

కలిగిన చట్టంతో సంబంధం లేనందున అర్హత ఆధారంగా నిర్ణయించడానికి హైకోర్టుకు రిమాండ్ చేయవలసి ఉంటుంది.

IV) జమ్మూకశ్మీర్ లోని ఒక ఆపరేషన్ ఏరియాలో మరణించిన వైమానిక దళ అధికారి యొక్క తండ్రి ఆర్టికల్ 32 కింద దాఖలు చేసిన గురుబక్స్ సింగ్ ధిండ్సా వర్సెస్ యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా అనే శీర్షికతో W.P. (C) No.76/2016 లో పేర్కొన్న చట్టంలోని సెక్షన్ 31 మరియు 32 లను సవాలు చేశారు. సాయుధ దళాల ట్రిబ్యునల్ మంజూరు చేసిన ఉపశమనంపై ఆయన అభిరుచిని కోరుతున్నారు, అయితే, ఈ విషయం కక్షిదారుని వ్యక్తిగతమైనది మరియు సాధారణ ప్రజా ప్రాముఖ్యత కలిగిన ఏ చట్టాన్ని కలిగి లేనందున నేరుగా అప్పీల్ దాఖలు చేయలేకపోయారు మరియు మేజర్ జనరల్ శ్రీ కాంత్ శర్మ మరియు మరొకరు [సుప్ర] కేసులో తీర్పు దృష్ట్యా, హైకోర్టులు కేసులను విచారించడం లేదు.

ఆర్టికల్ 226 కింద ఉన్న రిట్ అధికార పరిధిని నిర్వహించగలదని భావించినట్లయితే, సెక్షన్ 30 మరియు 31 లను అధికారాతీతముగా ప్రకటించాలనే అభ్యర్థనను వత్తిడి చేయబోమని, అందువల్ల, హైకోర్టును ఆశ్రయించే స్వేచ్ఛతో ఈ అంశాన్ని పరిష్కరించాలని విజ్ఞప్తి చేశారు. మేము అభ్యర్థనను స్వీకరిస్తాము మరియు తదనుగుణంగా ఉత్తర్వులు ఇస్తాము.

34. పెద్ద ప్రశ్నకు సమాధానం లభించిన తరువాత, పైన పేర్కొన్న, మేము జారీ చేసిన ఆదేశాల ప్రకారం, ప్రతి సందర్భంలోని వాస్తవాలను బట్టి, పైన పేర్కొన్న వ్యక్తిగత విషయాలు పరిష్కరించబడతాయి.

35. అప్పీల్‌లు మరియు రిట్ పిటిషన్‌లు పైన పేర్కొన్న షరతులతో పరిష్కరించబడ్డాయి, పక్షాలు వారి స్వంత ఖర్చులను భరించవలసి ఉంటుంది.

(సంజయ్ కిషన్, న్యాయమూర్తి)

(అభయ్ యస్.ఓకా, న్యాయమూర్తి)

(బి.వి.నాగరత్న, న్యాయమూర్తి)

న్యూఢిల్లీ;
మార్చి 21, 2023.